

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XVI. Custodiæ militum à Pontifice statutæ. Purpuratorum creation.
Cuncta regna à Carolo Quinto trnsmitta filio. Induciæ à Cæsare ac
Philippo Rege cum Calliæ Rege compositæ. Pontificis ob eam ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

1556.

f Litteræ
Farnesij Car-
dinalis ad
Tiburium,
initio an-
ni 1556.

uente omnem noxiam clientelæ erga alios umbram dispellerent, & verbis & operâ apud Paulum & Caraffam Cardinalem studiosam quamdam ostentationem Farnesiis contrariam præ se ferebant. Hinc factum est, f vt non modò celaretur Farnesio de Ruccellaj missione, sed eidem aperta remissæ beneuolentiæ indicia exhiberentur; & quamquam ipsi postea, vtcumque passo primam personam in ea scena non agere, honorificus locus concederetur, adeoque grati ac beneuolentis animi reuerentia redderetur à Casa; tamen in extimo colore persistit, negotiorum intima nequaquam subire: quorum penetralia à Principibus aperiri non solent, nisi vel cui necessitas cogit, vel in ea conditione iacenti, vt possit quamcumque miseriam ab illorum ira timere, vel quamcumque prosperitatem ab illorum gratia sperare.

C A P V T XVI.

Custodia militum à Pontifice statuta. Purpuratorum creatio. Cuncta regna à Carolo Quinto transmissa filio. Inducie à Casare ac Philippo Rege cum Gallie Rege compositæ. Pontificis ob eam rem querimonia. Legationes Caraffe Cardinalis in Galliam, & Rebia in Belgium, & quibus cum mandatis.

a Litteræ
Farnesij Car-
din. ad Octa-
uium Du-
cem Rosulo,
vbi exceperat
hospitio
Lotharingum,
11. Ianuarij 1556.

Postremam abeundi veniam Lotharingus petierat à Pontifice, qui voluit, vt ibi a desent Caraffa Cardinalis, & Dux Montorij, dicens, Eos à se tamquam in Regis famulatum ipsi tradi, digesto inter illos denuò magno moliminum apparatu, quibus vere nouo & in Etruria & in regno Neapolitano Hispanos aggredierentur, cum litteræ à Rege superuenerunt, hæc nuntiantes: Cum ageretur inter Regios Cæsareosq; ministros de commutandis captiuis, Cæsareos à Regiis petiisse, an in ipsis esset facultas ad inducias faciendas; qua de re edoctum Regem respondisse, Eas posse ab illis confici, sed cum pactionibus prius à se propositis, & à nobis recensitis: has verò esse, Ne de conditionibus sermo fieret, sed vtraque pars in præsentis rerum statu persisteret. Non licuisse Regi id negare quod aliàs obtulerat, quodque sibi adeò profuturum esset, quippe tranquillitati publicæ minimè aduersanti: sed ex altera parte se haud existimare, ab aduersariis exceptum iri id quod tunc recusa-uerant, & tam graui sibi incommodo futurum esset. Lotharingus variè locutus est quid ipse de rei euentu sentiret: profectio tamen haud retardatâ, litteras Turnonio reliquit, communicandas Pontifici; qui, auditâ earum sententiâ, rem haud magni faciens respur-

dit, Placere sibi quod ageretur, magisq̄ue placiturum, si armorum cessatio stabiliretur; videri tamen id sibi optandum potiùs quàm sperandum, dum altera partium iterum proponebat quod altera iam recusauerat. Sed euentus eos docuit, quantæ sit imprudentiæ in maximis negotiis, minus probabile cum minimè futuro confundere.

2 Lotharingo parum difficile fuit in itinere, Ferrariensem Ducem, gloriæ & incrementi cupidum, & alienum ab Hispanis, in fœdus trahere. At Senatus Venetus per sensus moderatores simul ac prudentiores repugnauit, Italicæ pacis, propriæq̄ue salutis amantior, nec ratus similem vero expeditionis successum. Interea Pontifex, vt rubiginem è suis armis eraderet, ac securior degeret, imperauit duodecim Romæ regionibus descriptionem & armilustrium generale iuium ad militiam idoneorum, qui ad sancti Petri forum numero octo millia conuenere tertio Nouembris. Octauo Decembris, post rem Diuinam in sacello Pontificio solemniter habitam (quippe die Dominico Aduentus) centum nobiles Romanos in equestri ordine constituit ad sui custodiam, quorum singulis in Vaticano domicilia distribuit: sed gnarus, haud minùs validæ custodiæ Principi Senatores esse quàm milites, post alteram pactionum confirmationem septem Purpuratos^b, plerosq̄ue sibi fidos, creauit. Hi fuerunt, vnus è suis regularibus Ioannes Bernardinus Scotus^c, destinatus priùs à Pontifice in eiusdem diei Senatu Archiepiscopus Traneus; vnus è suis familiaribus, Scipio Rebiba, Episcopus Mutulanus, & Romæ gubernator; vnus è suis consanguineis, Diomedes Caraffa, Episcopus Arianensis. Duo priores confestim virtutis luce detrimentum ex obscuritate natalium, & penè nomen, in Aula plausu superarunt. Tertius eodem virtutis adiumento à se longè habuit odium, Romæ commune, in Caraffenses Paulo viuente, immunisq̄ue fuit à contumeliis communibus reliquorum Caraffensium, Paulo demortuo. Cum his sociauit egregium Iuris peritum Romanum, Ioannem Antonium Capisuccium, Rotæ Duodecemuirum, eiusq̄ue collegam Gallum Ioannem Suauium Reomanum, priùs in eodem Senatu ad Prirapicensem Sedem euectum, quæ obitu Claudij à Guisca, sæpiùs à nobis in actionibus Synodi laudati, vacauerat; & Hispanum, hoc est, Ioannem Siliceum, qui ex humillimo genere, virtute animi ac probitate ad munus Philippi Regis erudiendi, & ad Toletanum Archiepiscopatum se sustulerat. Germanicam denique nationem cohonestauit in Ioanne Groppero Coloniensi Decano, de quo mentionem habuimus in Comi-

1556.

^b 18 Decembris, vt in Actis Confessor. non autem 20. vt alij scribunt. ^c Sic vocabatur, vt constat ex eius sepulchro in Basilica S. Petri, & ex libro eiusdem professionis.

1556.

tis Ratisponensibus; firmum sanè Fidei propugnaculum, tamen valdè concussum, non minùs ab incusationibus domesticorum, quàm ab aggressionibus inimicorum; qui eà Purpurâ se dupliciter illustravit, & antea, quia eius meritis à Pontifice destinata, & postea, quia ab ipso ob modestiam recusata: sed posterior laus celebriorem quàm prior ipsum reddidit, quia inter homines singularior, quamuis fortasse reuera non maior, quia non conducibilior hominibus. Nihil memoriæ proditum reperio de antecessis contentionibus inter Pontificem & Vaticanos Patres super hac Purpuratorum electione, quæ describuntur à Suauis; qui tamen electorum Patrum merita inficiari non est ausus. Quin potius dum in Senatus Actis conspicor eam electionem vnanimi Collegij consensu habitam, quod aliis Pontificibus, maiori & potentia & aliorum erga se beneuolentiâ quàm Paulus pollentibus, non successerat, magna mihi suppetit ratio, vt eas putem fabellas, à quibusdam nuguentibus compactas, qui arcanarum inuentione turbarum sibi victum querant, stipendia cauponantes exterorum curiositati seu credulæ seu malignæ. Enimuero Pontifex tam rectâ processit in ea Cardinalium electione, vt præferuidæ preces Henrici Regis, vnicui tunc præsidij & sibi & suis, qui omnem pariter adhibuere conatum, ipsum adducere non valuerint ad S. Populi Episcopum vnâ promouendum.

d Quæ euenere in dissi-
diis inter
Paulum &
Hispanos,
vbi non af-
fertur à no-
bis peculiare
testimonium,
habentur aut
ex Adriano
lib. 13. & se-
quentibus, ex
narratione
Nauageri,
aut distin-
ctius ex hi-
storia manu-
scripta No-
relij.

e Describuntur in Diario
Magistri Cæ-
rimoniarum,
eodem
die.

f 27. Iunij anno 1556. in Actis Consistorialibus.

Vera sunt tamen quæ Suauis enarrare pergit ^d de perturbatione Pontificis ob inopinatos Galliæ nuntios. Adiecerat ille animum penitus ad parandam militiam; & Kalendis Ianuaris anno 1556. in sacello per solemnes cærimonias ^e summum Ecclesiasticæ militiæ imperatorem creauerat Montorij Comitem; à quo ad eam usque diem abstinuerat, quia propenso in Hispanos animo is sibi videbatur, adeò vt necesse fuerit Cardinali fratri se animi fideique vadem patruo dare. Paulò etiam post, duce Antonio Caraffa, ipsius patris fratris filio, sed collatâ operâ Afcanij Cornei, occupatum fuit oppidum Montis belli, cum aliis pagis, vetus dominium Comitum Guidiorum, in Flaminia, quibus ob delictum exutus à Pontifice fuerat Ioannes Franciscus eorum Dominus; & in eodem Purpuratorum cœtu ea familia perpetuò priuata, atque idem Antonius ^f iure beneficiario donatus. Rediere quoque per eos dies è Gallia federis capita ab ipso Rege subscripta 18. Ianuarij. Cùm autem ad eam Aulam missus à Pontifice fuisset Antonius Sanseuerinus Summanus Dux, vir vt Hispanis infensissimus, itidem in destinatum

expeditionem acriter inflammatus, Ferrariensî Principi diploma
supremæ armorum præfecturæ detulerat. 1556.

Et iam vndique Pontificia familia martialem ardorem spirabat,
cùm epistola Sebastiani Gualteri, Nuntij in Gallia, Sanctacrucio
suffecti, frigidæ planè vim habuit, quæ ardorem illum vniuersum
in vanum tristemque fumum dissoluit. Tametsi Cæsar recusauerat
anno superiore quæ proposuerat Henricus; tamen rerum variatio
ad varianda tunc consilia ipsum impulit. Hinc enim possessionis
suz conditiones ille meliores fecerat Senarum deditioe, ac depul-
sione Gallorum ex magna Corsicæ parte: hinc ingens, & nondum
benè confirmata Britanniz adeptio, veluti fructus quidam erat,
quem educari oportebat placidâ quietis aurâ, & absque ventis
e confinio perflantibus. Prospiciebantur auersa Pontificis consilia,
quæ non aliunde nisi e Galliz neruis vim trahere ad rem perficien-
dam poterant. Carolus & bonis mortalis vitæ satur, & de immor-
tali sollicitus, transtulerat in filium, idcirco accitum ab Anglia,
die 25. Octobris Belgicam ditionem, & die 17. Ianuarij cuncta
reliqua regna, ditionesque hereditarias: & iam illic præstò erat, vt
Imperium similiter fratri traderet in futuris Comitibus, in religio-
sum Hispaniz angulum se recepturus: quod & proximo Augusto
re præstitit, vt relicta in homines dominatione, Diuinæ seruituti
se vnice manciparet. Quare conducibile filio existimabat, si istam
vasti oneris nouitatem viribus integris iuuenilium humerorum suf-
fulcire posset, tam potentis aduersarij bello minimè distractis. Qua-
propter re ante speciem, & salute ante rumorem posita, pactis à Gal-
lo propositis assensus est. Et ipse tamquam Cæsar, Philippus tam-
quam ditionum hereditariarum Princeps, tertio Februarij conue-
nere cum Rege Galliz de quinquennali armorum cessatione, ne
commemorato quidem Pontifice (aduersus id quod Lotharin-
gus, vbi ea forte stabiliretur, antea prædixerat) quippe qui nec al-
terius amicus, neque dum cum altero palàm fœderatus.

Primas de his confectis induciis litteras Romam scripsit Nun-
tius, nullâ ab ipso Rege eiusve ministris factâ illarum mentione
Pontifici. Is & consanguinei, à præcelso suorum consiliorum fasti-
gio se deturbatos intelligentes, relictosque inermem prædam tam
valido, tamque irritato aduersario, attonitis ægrisque animis hæ-
sere. Primum ipsis consilium fuit, ad Summanum Ducem illicò
scribere, vt si fœdus nondum esset irreuocabile, pro virili illud ob-
turbandum curaret. Epistola Caraffæ Cardinalis nomine à Casa
dictata est, per eloquentiam & heri anxietudini, & scriptoris præ-
stantiæ,

g Constat ex
dictis litteris
Cardinalis
ad Octavianum
Ducem, Ro-
sulo.

1556.

stantiæ, imò & affectui parem, quam Regi recitaret Summanus: sicuti ille præstitit, conspicatus eius faciem rubore identidem suffusam. Tantus est rationis nauiter expressæ vel in supremos Principes dominatus. Ibi quasi desperantis, adeoque liberiori modo expræbrabatur Henrico fides violata, quæ cunctos Italos edoctura esset, quantum valerent promissa Gallorum, & ipsam Italiam absolutæ Hispanorum arbitratui relictura. Dixisse non semel Pontificem Cardinali, ipsum ad fœdus concitanti: *Vbi statuerò in offensionem Cæsarianorum incurere, quid isti tui Galli acturi erunt? Caue ne me populi deserant, cum eorum ope indigero.* A Cardinali fuisse patrum decretum, ac præcipitem actum, quòd ille fallaci spe minimè crediderit, pactiones, quibus Rex Gallia subscripserat, quoddam arundineum fulcrum futurum, subito confringendum. Regem satis excusari non posse, quòd semper dixisset Pontifex, à se pacem operiri; cum omnino in comperto esset, non aliam ex eius ore vocem egredi potuisse; neque pariter, quòd conditiones iam vsque ab anno superiori à Rege fuissent oblatae: iis siquidem à Cæsare tunc reiectis, nouisque cum Pontifice initis à Rege pactionibus, alius rerum status euaserat. Cum autem cognosceretur, rationum tunc tunc fortius imprimi, cum ad vtilitatis eutem exacuuntur, fuit in epistola propositum, etiam spectatâ vtilitatis mensurâ, constare illas inducias eò minus Regi conuenientes, quòd magis ipsi in rem suam facere videbantur: satis esse perspecta Cæsari ea speciosa Regis commoda, & tamen iis conditionibus consensisse cum tam graui existimationis suæ detrimento, proculdubio non aliunde motum, quàm ab agnita suarum virium tenuitate, & alienarum magnitudine, vnde grauiora prospiciebat in bello iacturas. Quo pacto igitur obstitutum illum fuisse aggressionibus non Regis modò, sed Pontificis, multorumque Italicorum Principum, qui ad tutamque gloriamque vindicandâ in libertatem communis patriæ conspiciant? Per eam quinque annorum quietem Hispanos afflictos reparaturos, seque in Angliæ possessione confirmaturos: ab ipsius iugum impositum iri vniuersæ Italiae, vbi interea oppressos Principes vita, potentia & virtus animi deficeret: tandem ferociora expecturos ad vlciscenda illata à Gallis vulnera, eorumque sanguine acceptam ignominiam detergendam.

Sed hebetes euaserunt aculei, postquam induciæ confectæ fuerant, de quibus postea Romam perferpserunt, quamuis serò, Regis ministri, adiectis excusationibus, quas Pontificij iam præcederant, & per memoratam epistolam reiecerant. Auditum præterea

1556.

est, impensam ad id operam à Legato Polo, qui pristina secutus mandata, sibi à Iulio tradita, nec unquam reuocata, existimarat se rem acturum non solum in Christianæ Reipublicæ emolumentum, sed suo Principi gratam, Mariâ Reginâ ad id promouendum impulsâ, suæque operæ efficaciam collatâ. Paulus itaque in eam sententiam venit, ut duos Legatos mitteret^b, Rebibam Cardinalem, & sibi ex diuturno famulatu fidum, & Carolo ac Philippo patriâ subiectum, ad hos duos Principes; Caraffam verò, quo magis ardui intimique negotij moles niti opus erat, ad Henricum. Prima ac publica demandata ipsius cura erat, ut temporarias inducias in pacem perpetuam conuerterent; quod ubi euenisset, Pontifex & meritum & benevolentiam apud utrumque sibi comparasset, & ab utroque, ut mos est, vel saltem ab altero absque dubio in ea pacificatione tamquam amicus comprehensus fuisset, gloriam simul ac securitatem consecutus. Vbi autem id minus contingeret, altera Caraffæ occultissima iniuncta mandata, ut ipse vocis præsentis que vigore, usque adiuuentis, quæ sibi potuisset in Aula comparare, studeret Regem ad obseruandum initum cum Pontifice fœdus, induciasque abrumpendas protrahere; cum videretur Paulo id ob rationes iam adductas ab æquitate postulari. Quocirca duo Romæ habitati sunt commentarij litterarum, qui Pontificis iussu ad Legatum à fratre dabantur; alter ordinarius, & in Tabulario Pontificio seruandus, litteras continebat de primis publicisque mandatis; alter arcanus, & memoriæ minimè prodendus, ubi secundi generis occulta iussa clauderantur. Quod postea in causa fuit, ut opponeretur Caraffæ, quod is iniussu Pontificis Regem ad bellum incitasset. Id verò vnum est inter onera ministerij, ingentia atque abdita molientis, quod interdum, ut quis suo Principi fidelissimus sit, oportet adire periculum, unde aliâ ætate infidelis fuisse credatur.

^b Declarati sunt 10. Aprilis anno 1556. & crucem accipere discessuri 11. Maij, ut in Actis Consistorialibus.